

3. Про внесення змін у деякі законодавчі акти України з реформування сфери паркування транспортних засобів: Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2262-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2018. № 15. ст. 120.
4. Про затвердження Порядку тимчасового затримання інспекторами з паркування транспортних засобів та їх зберігання: постанова Кабінету Міністрів України від 14 листопада 2018 р. № 990. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/990-2018-п>.
5. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані не в автоматичному режимі наказ МВС України 07.11.2015 р. № 1395. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1408-15/print>
6. Молчанов Р. Ю. Проведення в справах про адміністративні правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2016. Вип. 38(2). С. 15-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2016_38%282%29__5.

Реалізація та захист прав та свобод осіб з інвалідністю: проблеми та перспективи

Соболь Є.Ю., д.ю.н., професор,

Кіблик Д.В., аспірантка

*Центральноукраїнський державний педагогічний університету
імені Володимира Винниченка*

Побудова демократичної правової соціальної держави, подальший розвиток громадянського суспільства вимагають упровадження нових концептуальних засад діяльності органів публічної влади. Вони ґрунтуються на міжнародних стандартах у сфері прав людини, основу яких становить забезпечення здійснення особами з інвалідністю всіх прав людини за відсутності будь-якої дискримінації, що закріплено у ст. 1 Конвенції про права особами з інвалідністю.

За офіційними даними Державної служби статистики України та Міністерства соціальної політики України, в органах пенсійного фонду та соціального захисту населення зареєстровано біля 3 млн. інвалідів, без урахування даних АРК, Донецької та Луганської областей. Динаміка загальної кількості осіб з інвалідністю в державі відображає стійку тенденцію до збільшення їх чисельності серед усіх верств населення. З огляду на воєнні дії на Сході України, така тенденція буде залишатися незмінною, про що свідчить щоденне зростання кількості поранених військовослужбовців та мирних жителів в зоні проведення антитерористичної операції та прилеглих територіях, що вимагатиме ефективних дій з боку органів публічної влади з метою недопущення суттєвого загострення проблем осіб з інвалідністю.

У межах реалізації медичної концепції інвалідності можна виокремити наступні прорахунки: економічного, правового та соціального спрямування.

До економічних слід віднести неузгодженість бюджетного фінансування державних програм підтримки осіб з інвалідністю; порушення бюджетними установами повноцінної реалізації прав та свобод осіб з інвалідністю (насамперед права на працю, освіту, медичне забезпечення тощо). На сьогодні фактично 73 % осіб з інвалідністю у кожній області залишаються поза увагою роботодавців та відповідних державних органів, серед яких значну кількість становлять особи з інвалідністю I та II групи.

У межах правової складової, слід зазначити, що в межах реалізації Конвенції про права осіб з інвалідністю було прийнято Національний план дій щодо реалізації Конвенції в межах якого зазначається, що *сьогодні національне законодавство не повною мірою відповідає положенням Конвенції*, більшість нормативно-правових актів у сфері захисту та дотримання прав осіб з інвалідністю прийнята до підписання та ратифікації Конвенції, за умов дотримання принципів медичної моделі інвалідності, згідно з якою проблеми інвалідів

розглядаються як такі, що зумовлені їх обмеженими через стан здоров'я фізичними можливостями; на законодавчому рівні не забезпечено повною мірою реалізацію прав інвалідів, зокрема у сфері освіти та охорони здоров'я, працевлаштування, користування транспортними послугами, безперешкодного доступу до об'єктів житлово-комунального та громадського призначення, а також інформації.

Неузгодженість нормативно-правового регулювання впливає на існування основних бар'єрів на шляху до створення для людей з інвалідністю необхідних і належних умов життєдіяльності.

Так, ментальні бар'єри полягають у специфічному ставленні людей до осіб з інвалідністю, нерозумінні їх проблем, в суспільстві створений роками стереотип ставлення до інвалідів, калік, немічних; фізичні бар'єри, недостатня архітектурна та транспортна доступність (не пристосованість будівель, транспортних засобів загального користування до потреб осіб з інвалідністю); інформаційні бар'єри, які переважно стосуються осіб з вадами зору (відсутність дублювання звуковою інформацією візуальних даних), слуху (відсутність дублювання візуальною інформацією звукових даних), розумовою відсталістю та психічними розладами (відсутність подання інформації спрощеною мовою), у комплексі вище зазначені бар'єри є перешкодою у реалізації особами з інвалідністю прав та свобод.

З огляду на це, основою функціонування органів публічної влади має стати оновлена ідеологія ставлення суспільства до осіб з інвалідністю як до повноправних членів суспільства, сформована на підставі соціальної концепції інвалідності, відповідно до якої пріоритетними напрямками діяльності органів публічної влади повинні стати реалізація прав і свобод осіб з інвалідністю та їх дієвий захист у разі порушення.

З метою врегулювання питання забезпечення захисту прав осіб з інвалідністю, покращення умов їх життєдіяльності та вдосконалення системи реабілітації осіб з інвалідністю з урахуванням положень Конвенції пропонується:

По-перше, обґрунтовується необхідність впровадження до адміністративного законодавства нових концептуальних засад діяльності органів публічної влади, що позначилося на необхідності реформування та систематизації чинного законодавства, яке гарантує реалізацію прав і задоволення потреб осіб з інвалідністю нарівні з іншими громадянам. Таким нормативно-правовим актом має стати Закон України "Про діяльність органів публічної влади щодо реалізації та захисту прав і свобод осіб з інвалідністю". У межах визначеної структури цього закону обґрунтовано необхідність створення міжвідомчого координаційного органу – Державного експертно-консультаційного комітету для осіб з інвалідністю. Створення зазначеного комітету для осіб з інвалідністю та його відокремлених підрозділів покликано кардинально змінити ставлення держави до осіб з інвалідністю. Діяльність цього органу публічної влади має сприяти згурпуванню розпорочених до цього повноважень щодо реалізації та захисту прав і свобод осіб з інвалідністю шляхом створення оптимізованої організаційно-правової структури: відділ медико-соціальної експертизи, відділ реабілітації, відділ зайнятості, працевлаштування та професійного навчання осіб з інвалідністю, відділ соціального забезпечення, відділ пенсійного забезпечення, відділ з проблем освіти, інформаційний відділ, відділ правового захисту.

Діяльність Державного експертно-консультаційного комітету для осіб з інвалідністю не потребує додаткових витрат з Державного бюджету України, оскільки більшість повноважень кореспондується із заходами, передбаченими Національним планом дій, або мають суто організаційний характер, що виявляється у перепідпорядкуванні та подальшій реорганізації вже функціонуючих органів публічної влади в межах комітету та його відокремлених структурних підрозділів, діяльність яких повинна бути територіально об'єднана в межах однієї адміністративної будівлі.

По-друге, запропоновано внести зміни до законодавства й упорядкувати його з погляду створення інформаційної, архітектурної, транспортної та соціальної доступності для осіб з інвалідністю. У зв'язку з цим стрижневим вектором створення безбар'єрного

пересування для осіб з інвалідністю повинна стати така конструктивна модель: місце проживання – транспортна інфраструктура – соціальна інфраструктура – місце проживання, яка відображена в окремих нормативно-правових актах. Як приклад, з метою створення транспортної доступності, необхідно зобов'язати органи публічної влади в частині створення доступу осіб з інвалідністю до: а) інженерно-транспортної інфраструктури та дорожнього сервісу шляхом здійснення проектування, реконструкції, ремонту та будівництва об'єктів транспортної інфраструктури і дорожнього сервісу з урахуванням потреб осіб з інвалідністю; б) транспортних засобів загального користування шляхом їх переобладнання до потреб осіб з інвалідністю, допуск на маршрути місцевого пасажирського транспорту за умови його пристосування до потреб осіб з інвалідністю, створення спеціалізованих транспортних служб для перевезення на пільгових умовах осіб з інвалідністю; в) під час проектування і створення нових транспортних засобів загального користування передбачити їх обов'язкове пристосування для осіб з інвалідністю; г) передбачити зниження ставок ввізного мита відносно транспортних засобів загального користування, пристосованих до потреб осіб з інвалідністю; д) передбачення в Ліцензійних умовах провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів умови щодо пристосування транспортних засобів для перевезення осіб з обмеженими фізичними можливостями; е) наділення контрольними повноваженнями відповідних інспекційних органів відносно суб'єктів, які надають транспортні послуги, в частині пристосованих транспортних засобів, інженерно-транспортної інфраструктури та дорожнього сервісу до потреб осіб з інвалідністю; є) передбачення відповідних адміністративно-примусових заходів до фізичних та юридичних осіб. Цей комплекс змін до транспортного (автомобільного, залізничного, повітряного) законодавства обумовлюється модифікацією спрямованості діяльності органів публічної влади з державоцентристської на людиноцентристську в частині надання якісних транспортних послуг для осіб з інвалідністю.

По-третє, обґрунтовується необхідність удосконалення антидискримінаційного законодавства за ознакою інвалідності. В Україні антидискримінаційне законодавство за ознакою інвалідності має поверховий та оглядовий характер, без деталізації відповідних складових, що фактично унеможливує притягнути винних осіб до відповідальності за дискримінаційні дії відносно інвалідів.

Проведене дослідження спрямоване на впровадження до законодавства нових концептуальних засад діяльності органів публічної влади, побудованих на соціальній концепції інвалідності, положення якої ґрунтуються на міжнародних стандартах у сфері прав людини, основу яких становить забезпечення здійснення особами з інвалідністю всіх прав людини за відсутності будь-якої дискримінації.

До питання визначення системи суб'єктів запобігання булінгу в Україні

Соболь Є.Ю., д.ю.н., професор,

Корнійченко А.О., аспірант, асистент

*Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка*

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII, який в подальшому обумовив активну нормотворчу діяльність щодо впровадження в нормативно-правову базу такого явища, як булінг, а також з урахуванням визначення порядку реагування на випадки булінгу, виникає необхідність комплексного дослідження правової категорії «булінг». В той же час, маючи негативний соціальний характер, булінг актуалізує доцільність аналізу адміністративно-правового механізму його запобігання, невід'ємним елементом якого є суб'єкти.